

ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Українська асоціація з менеджменту та бізнес-освіти
Жешувський університет, Інститут економіки та фінансів (Польща)
Економічний університет в Кракові (Польща)
Запорізька торгово-промислова палата
Університет Вітаутаса Магнуса Факультет економіки та менеджменту (Литва)
Університет Градец Кралове Факультет інформатики та управління (Чехія)
Економічний університет – Варна (Болгарія)
Академія Куявсько-Поморська (Польща)

Міжнародна науково-практична конференція

«ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРЕНДІВ: УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

25-26 травня 2023 року.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Українська асоціація з менеджменту та бізнес-освіти
Жешувський університет, Інститут економіки та фінансів (Польща)
Економічний університет в Кракові (Польща)
Запорізька торгово-промислова палата
Університет Вітаутаса Магнуса Факультет економіки та менеджменту
(Литва)
Університет Градец Кралове Факультет інформатики та управління
(Чехія)
Економічний університет – Варна (Болгарія)
Академія Куявсько-Поморська (Польща)

ЗБІРНИК ТЕЗ

Міжнародної науково-практичної конференції

«ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРЕНДІВ: УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

25-26 травня 2023 року

Електронне видання на CD-ROM

Запоріжжя, 2023

УДК

Т

*Рекомендовано до видання Вченою радою
Національного університету «Запорізька політехніка»
(Протокол № від __.__.2023 р.)*

Упорядник: Шарова С.В.

Редакційна колегія:

Наумик В.В., д-р техн. наук, професор (відпов. ред.)

Шаломєєв В.А., д-р техн. наук, професор

Корольков В.В., канд. екон. наук, доцент

Шарова С.В., канд. екон. наук, доцент

Лифар В.В., д-р. екон. наук, професор

Губарь О.В., канд. екон. наук, доцент

Пулїна Т.В., д-р. екон. наук, професор

Лищенко О.Г., канд. екон. наук, доцент

Кокарева С.М., канд. фіз. вих, доцент

Висоцька Н.І., начальник патентно-інформаційного відділу

Тези доповідей друкуються методом прямого відтворення тексту, представленого авторами, які несуть відповідальність за його форму і зміст.

Т

Відновлення України та її регіонів в контексті глобальних трендів: управління, адміністрування та забезпечення. Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 25–26 травня 2023 р. [Електронний ресурс] / Редкол. :В. В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

ISBN

Зібрані тези доповідей, заслуханих на міжнародній науково-практичній конференції серед студентів, викладачів, науковців, молодих учених і аспірантів. Збірка відображає широкий спектр тематики наукових досліджень, які проводяться у Національному університеті «Запорізька політехніка». Збірка розрахована на широкий загал дослідників та науковців

ISBN

© Національний університет
«Запорізька політехніка», 2023

УДК

2. Лифар В., Мізін А. Використання інструментів цифрового маркетингу у формуванні іміджу закладів вищої освіти в Україні. «Věda a perspektivy». 2023. № 4 (23). С. 23. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/4348/4372>

3. Головчук Ю.О., Мельник Ю.В., Козуб М.В. Цифровий маркетинг як інноваційний інструмент комунікацій. Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 337. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/51.pdf

УДК 339.56

Лебедева І.Л.¹, Данілова К.А.²

¹ канд.фіз.-мат.наук, доц., ХНЕУ ім. С. Кузнеця

² студ. гр. 6.06.073.100.21.1 ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЕКСПОРТ І ІМПОРТ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Україна вважається країною з відкритою економікою. Саме тому економічний розвиток нашої країни і на теперішній момент, і в подальшому залежить від того, наскільки успішно українська економіка вбудовується у світову економічну структуру. Протягом останніх десятиліть Україна розвивала торгівельні відносини з багатьма країнами світу. Але з початком воєнного конфлікту з Російською Федерацією умови для ведення міжнародної торгівлі суттєво змінилися. Якщо до 2014 року основним торгівельним партнером України була Російська Федерація, то потім це місце зайняли Китай та країни Євразії, а у 2022 році лідером експорту з України стала Польща. З початком повномасштабної війни в Україні змінився не тільки вектор зовнішньоекономічної діяльності, але й зазнали змін можливості здійснювати цю діяльність. Завжди для України головними «воротами», через які до недавнього часу відбувався товарообмін з іншими країнами, були порти на чорноморському узбережжі та залізничне сполучення. Але анексія Криму призвела до того, що єдиною можливістю для України здійснювати зовнішній товарообіг залишилося залізничне сполучення з країнами ЄС.

Метою даної роботи є аналіз сучасного стану експортно-імпоротної діяльності в Україні і дослідження впливу результатів цієї діяльності на ВВП країни. В якості способу реалізації цієї мети була обрана побудова математичної моделі багатфакторної на основі статистичних даних за 2014-2022 рр.

Ще до недавнього часу основним продуктом експорту з України були чорні метали. У 2014 році це вид експорту складав 23,9% від загального обсягу експорту. Але з початком бойових дій на Донбасі експорт цього продукту стрімко скорочувався і у 2022 році складав лише 10,3%. Слід також зазначити, що скоротився і сам обсяг експорту. Якщо у 2014 році він складав

53901,7 млн. дол. США, то у 2022 році його обсяг дорівнював 44148,8 млн. дол. США. Також скоротилася частка експорту від ВВП. Якщо у 2014 році цей показник становив 40,9%, то у 2022 році він впав до 23,2%. Також зменшилася і частка загального імпорту. Якщо у 2014 році вона становила 41,3% від ВВП, то у 2022 році цей показник впав до 29% від ВВП. Отже, економіка України за ці дев'ять років стала більш закритою. Але є і позитивні зміни. За цей час поступово зростали такі статті експорту, як експорт зернових культур та насіння і плоди олійних рослин (рис. 1).

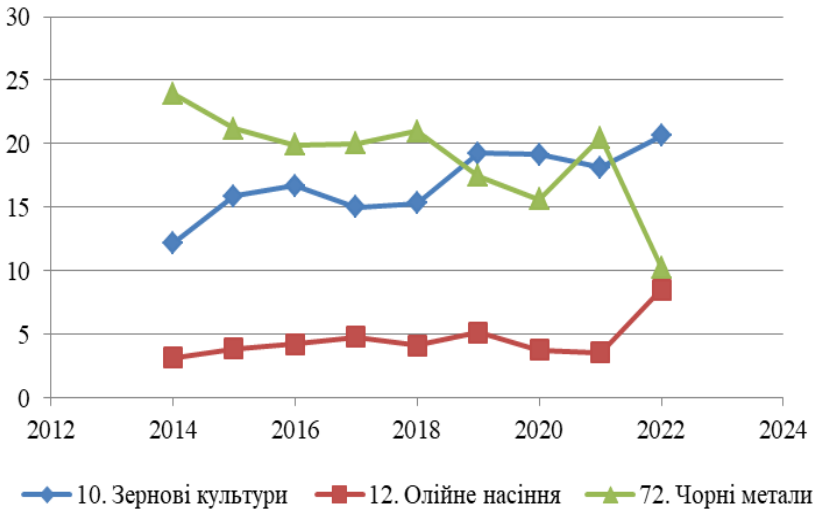

Рисунок 1 – Динаміка деяких статей експорту (% від загального обсягу).

Побудова моделі багатофакторної регресії здійснювалася за даними, наведеними в таблиці 1. Розрахунки проводилися за допомогою вбудованих функцій і надбудов MS Excel.

Таблиця 1 – Вихідні дані для побудови моделі регресії [1]

Рік	ВВП, млн.\$	Експорт, млн. \$	Імпорт, млн. \$
2014	131805	53902	54429
2015	90615	38127	37516
2016	93270	36362	39250
2017	112154	43265	49607
2018	130832	47335	57188

2019	153781	50055	60800
2020	155582	49192	54336
2021	200090	98072	72843
2022	190248	44179	55273

Будемо в якості ендогенного (внутрішнього) фактору Y розглядати ВВП, а екзогенними (зовнішніми) факторами вважатимемо X_1 – загальний обсяг експорту та X_2 – загальний обсяг імпорту. Попередній аналіз показав, що залежність між факторами. Отже, у припущенні, що кореляційний зв'язок між внутрішнім і зовнішніми факторами є лінійним, отримаємо таке рівняння регресії:

$$\hat{Y} = -21926,1 - 1,3X_1 + 4,2X_2, \quad (1)$$

Для моделі (1) коефіцієнт детермінації дорівнює 0,7648, тобто 76,48% мінливості ВВП пояснюється впливом обсягів експорту та імпорту і тільки 23,52% пов'язані з впливом факторів, які не враховані в моделі. Одна здається дивним, що коефіцієнт регресії, який характеризує вплив обсягу експорту на ВВП виявився від'ємним. Для пояснення цього був проведений кореляційний аналіз, результати якого наведені в таблиці 2

Таблиця 2 – Результати кореляційного аналізу

	ВВП, млн.\$	Експорт, млн. \$	Імпорт, млн. \$
ВВП, млн.\$	1		
Експорт, млн. \$	0,7414	1	
Імпорт, млн. \$	0,8650	0,9166	1

З таблиці 2 видно, що коефіцієнти кореляції між факторами Y та X_1 , а також між Y та X_2 є додатними, тобто зв'язок між ними є прямим. Однак коефіцієнт кореляції між зовнішніми факторами X_1 та X_2 дорівнює 0,9166. Це означає, що має місце мультиколінеарність, отже, один з цих факторів треба виключити з моделі. Оскільки більш щільним є зв'язок між факторами Y та X_2 , то залишаємо в моделі саме фактор X_2 . Отримуємо таку модель парної регресії:

$$\hat{Y} = -28090,76 + 3,14X_2, \quad (2)$$

Для цієї моделі парної регресії коефіцієнт детермінації становить 0,7482., тобто втрата точності прогнозу за цією моделлю є статистично несуттєвою. Якщо ж залишити в моделі лише фактор X_1 , то коефіцієнт детермінації для такої моделі становить лише 0,5496, тобто точність прогнозу за такою моделлю суттєво зменшується.

Хоча модель (2) не враховує безпосередньо вплив обсягу експорту на ВВП, цей вплив проявляється опосередковано через прямий зв'язок між обсягами експорту і імпорту. Отже, можна очікувати, що завдяки тому, що Європарламент підтримав пропозицію Єврокомісії про збільшення тарифних квот для України на деякі види сільськогосподарської продукції, обсяг експорту української продукції буде зростати і, відповідно, зростатиме обсяг ВВП. Лібералізація митних умов дозволить Україні збільшити товарообіг не тільки з країнами Єврозони, але і з третіми країнами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 519.86

Лебедева І.Л.¹, Гур'єва Г.Д.²

¹ канд.фіз.-мат.наук, доц., ХНЕУ ім. С. Кузнеця

² студ. гр. 6.06.073.100.21.1 ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЦІНА НА ПАЛИВО В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ: АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗ

В умовах воєнного стану в Україні управління соціально-економічними процесами набуває надзвичайно важливого значення для забезпечення функціонування економіки країни. Застосування економетричних методів до розв'язання логістичних проблем є тим підґрунтям, яке здатне забезпечити оптимізацію фінансових та матеріальних потоків, допомогти знизити витрати та забезпечити вчасне постачання необхідних ресурсів. Застосування математичних методів дозволяє прогнозувати попит на різні види товарів та послуг. Наприклад, для забезпечення військових потреб необхідно вчасно доставляти різноманітні ресурси, такі як паливо, боєприпаси, медикаменти та інші матеріали [1]. І прогноз на потреби у цих ресурсах буде обґрунтованими, якщо побудувати модель регресії, що характеризує зв'язок між відповідними факторами. При побудові таких моделей треба приймати до уваги ціни на паливо, оскільки паливо є однією з найбільш витратних складових логістичної діяльності. Вартість транспортування залежить від цін на паливо, тому їх коливання суттєво впливає на витрати логістичних компаній.